

УДК 72.061

ДОСТУПНІСТЬ ТА ІНКЛЮЗИВНІСТЬ В АРХІТЕКТУРІ

Автор – Анастасія Ткаченко¹, студ. гр. АРХ-21-2

Науковий керівник – доц. каф. основ архітектури Віталій Никицький²

¹anastasia2004tk@gmail.com, ²nykyt@pdaba.edu.ua

Придніпровська державна академія будівництва та архітектури

Інвалідність – це не просто обмеження для кількох людей, насправді цей стан людини є частиною її життя. Аналіз перших спроб відомих архітекторів вирішити проблему адаптації інвалідів показує, що їхні проектні рішення були креативними відповідно до часу їх створення. Аби чогось досягти, архітектори та дизайнери зібралися разом, щоб обговорити доступність та комфорт для людей з обмеженими можливостями. Ці панелі включають проекти, виконані архітекторами з усього світу. Слід зазначити, що на той час вже існував важливий документ, що відображав проблематику людей з інвалідністю – Конвенція ООН про права людей з інвалідністю, метою якої було заохочення, захист та забезпечення рівних прав людей з інвалідністю, а також їхню повагу. Серед проблем, які вирішувала головна група, були визначені інциденти, пов'язані з громадським транспортом у різних країнах. ПЕКІН, КИТАЙ ТА НЬЮ-ДЕЛІ, ІНДІЯ – Автобуси з низькою підлогою – покращення доступності для людей з обмеженими можливостями.

В останні роки з'явилися всілякі конструкції, що почали використовуватися у центрах охорони здоров'я, школах чи резиденціях – в основному у кожному типі будівлі. «Будинок Бордо» архітектора Рема Колхаса: головним інноваційним елементом цієї будівлі є секції розміром з кімнату, які діють як офісні ліфти і переміщуються різними рівнями будинку. Це будинок, де технологія допомагає архітектурі створити всесвіт для власників будівлі, вона є простою та складною одночасно.

Наступний приклад нового офісного будинку від компанії CUBO& FORCE4 показує, що можна побудувати доступні та конкурентоспроможні об'єкти, що призначені для користувачів з обмеженими можливостями, оскільки багато хто з працівників можуть мати певну непрацездатність. Тому також було важливо, щоб будівля була побудована та спроектована таким чином, щоб кожен, незалежно від інвалідності, міг вільно працювати та вільно рухатись навколо будівлі без проблем, не відчуваючи себе особливим. Це забезпечує як доступність, так і рівність співвідносин між працівниками. Компанія CUBO& FORCE4 доклала всіх зусиль для створення найбільш доступного офісу в світі.

Отже, застосування принципів універсального дизайну в архітектурі передбачає:

1. Рівність і доступність використання. Надання однакових засобів для всіх користувачів для уникнення відособлення окремих груп населення.

2. Гнучкість у використанні. Дизайн повинен забезпечити наявність широкого переліку індивідуальних налаштувань та можливостей з урахуванням потреб користувачів.

3. Просте та інтуїтивне використання. Дизайн має забезпечувати простоту та інтуїтивність використання незалежно від досвіду, освіти, рівня володіння мовою та віку користувачів.

4. Сприймання інформації. Дизайн повинен сприяти ефективному донесенню всієї необхідної інформації до користувача незалежно від зовнішніх умов або можливостей сприйняття користувача.

5. Толерантність до помилок. Дизайн повинен звести до мінімуму можливість виникнення ризиків та шкідливих наслідків випадкових або ненавмисних дій користувачів.

6. Низький рівень фізичних зусиль. Дизайн розраховано на затрату незначних фізичних ресурсів користувачів і мінімальний рівень стомлюваності.

7. Наявність необхідного розміру та простору. Наявність необхідного розміру і простору при підході, під'їзді та різноманітних діях, незважаючи на фізичні розміри, стан та ступінь мобільності користувача

Універсальна (інклюзивна) архітектура передбачає максимальне врахування всіх індивідуальних особливостей користувачів того чи іншого продукту, послуги ще на етапі планування їх дизайну (в освіті – навчальної програми, методів викладання тощо), розумне пристосування здійснюється, коли продукт чи послуга вже створені, але потребують їх адаптації відповідно до індивідуальних особливостей користувачів. Розумні пристосування не є глобальною, всеохоплюючою стратегією доступності. Це конкретні заходи, спрямовані для розв'язання чітко визначених завдань стосовно конкретної людини або цільової групи. Його слід розглядати як доповнення до загальних заходів для доступності, але воно ніколи не зможе замінити зусилля, спрямовані на всеосяжне забезпечення безбар'єрного середовища.

Список використаних джерел

1. Азін В. О. Доступність та універсальний дизайн : навч.-метод. посіб. Київ, 2013. 128 с.

2. Конвенція ООН про права інвалідів : Резолюція Генеральної асамблеї ООН № 61/106, прийнята на 61-й сесії ГА ООН 2006 року (Конвенцію ратифіковано Законом України № 1767-VI від 16.12.2009). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_g71